

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hqar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 16. септембар 2011. године

Предмет бр. 177/09

Босиљка РАДОВАНОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 16. септембра 2011. године,
уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ
г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 8. априла 2009. године и уписана је 30. априла 2009. године.
2. Дана 12. маја 2010. године, Комисија је затражила од **жалиоца** да достави додатне информације. Жалиочев одговор је примљен 17. јуна 2010. године.
3. Дана 19. априла 2011. године, жалба је прослеђена Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би се добиле примедбе на прихватљивост предмета. Комисија је примила одговор од СПГС-а 29. јуна 2011. године.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

4. Жалилац тврди да је живела са својим супругом, г. Радованом Рачићем, у стану у Ђаковици. У току 1999. године, на дан који није прецизиран, она је напустила стан али је њен супруг остао у њему. Дана 11. јуна 1999. године, г. Рачић је нестало. Касније је сазнала да је убијен од стране неидентификованих наоружаних Албанаца испред стана, у присуству сведока чији идентитет није откривен. Након убиства, његово тело је однето.
5. Према умрлици коју је 25. јуна 2007. године издала Канцеларија за судску медицину при Канцеларији за нестала лица и судску медицину (КНЛСМ) УНМИК-овог Одељења правде, посмртни остаци жалиочевог супруга пронађени су близу села Рамоц, које се налази у општини Ђаковица. Аутопсија је обављена 14. августа 2000. године, којом је само могло да се докаже да је смрт настала „пре 4. јула 2000. године“. Узрок смрти је остао непознат. Посмртни остаци су касније идентификовани и предати жалиоцу 25. јуна 2007. године.
6. Жалилац тврди да је пријавила отмицу свог супруга КФОР-у, УНМИК-у, МКЦК-у, Југословенском Црвеном крсту, канцеларији Министарства за унутрашње послове Србије у Ђаковици, као и Канцеларији међународног тужиоца у Приштини, полицији УНМИК-а у Пећи, Ђаковици и Приштини, и Координационом центру за Косово и Метохију владе Србије. Она тврди да није добила никакав одговор.
7. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову. Између 9. децембра 2008. и 30. марта 2009. године, сви списи кривичних предмета које је поседовало Одељење правде и полиција УНМИК-а предати су ЕУЛЕКС-у.

III. ЖАЛБА

8. Жалилац се жали на наводни пропуст УНМИК-а да ваљано истражи нестанак и убиство њеног супруга и на душевни страх, бол и патњу које је претрпела због ове ситуације.
9. Комисија је мишљења да се може сматрати да жалилац указује, тим редоследом, на повреду права г. Рачића на живот, загарантованог чланом 2 Европске конвенције о људским правима (у даљем тексту: ЕКЉП), као и на повреду свог права у смислу забране нечовечног и понижавајућег поступања, загарантованог чланом 3 ЕКЉП.

IV. ПРАВО

10. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмет, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

Наводно кршење члана 2 ЕКЉП

11. Жалилац се жали, у суштини, на недостатак адекватне кривичне истраге у вези са нестанком и убиством г. Радована Рачића.
12. У својим коментарима, СПГС није изразио примедбе на прихватљивост жалбе у смислу процедуралних обавеза према члану 2 ЕКЉП.
13. Комисија је мишљења да жалба везана за члан 2 ЕКЉП покреће озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да овај део жалбе није очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.
14. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалбе био проглашен неприхватљивим.

Наводно кршење члана 3 ЕКЉП

15. Жалилац наводи душевну бол и патњу које су јој наводно проузроковане услед околности везаних за отмицу и убиство њеног супруга.
16. СПГС тврди да жалилац не износи изричите наводе да је одговор УНМИК-а на нестанак и убиство г. Рачића проузроковао доживљени душевни бол и патњу. СПГС тврди да су тај душевни бол и патња према датим наводима проузроковани повредом људских права жртве, те да је због тога овај део жалбе очигледно неоснован.
17. Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права која се тиче питања да ли се чланови породице нестале особе могу сматрати жртвама поступања које је супротно члану 3 ЕКЉП којим се забрањује нечовечно поступање. Европски суд прихвата такву могућност што зависи од постојања „нарочитих чинилаца који доводе до тога да патња коју преживљава [члан породице] добије димензију и одлике различите од емоционалне туге каква се може сматрати неизбежном код особа које су у сродству са жртвом озбиљног кршења људских права“. Суд даље сматра да „у пресудне елементе спадају непосредност крвног сродства, конкретне околности везане за породични однос, мера у којој је члан породице био сведок предметних догађаја, ангажованост члана породице у покушају да прикупи информације о несталој особи и начин на који су надлежни органи одговорили на такво распитивање“. Суд такође наглашава „да суштина те повреде не лежи толико у чињеници да је члан породице нестао, већ се односи на реакције и ставове надлежних органа на насталу ситуацију након што им је предочена“ (видети нпр. Европски суд за људска права (ЕСЉП) (Велико веће), *Чакићи против Турске*, бр. 23657/94, пресуда од 8. јула 1999., § 98, *ЕКЉП*, 1999-IV; ЕСЉП (Велико веће), *Кипар против Турске*, бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2001., § 156, *ЕКЉП*, 2001-IV; ЕСЉП, *Орхан против Турске*, бр. 25656/94, пресуда од 18. јуна 2002., § 358; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, пресуда од 27. јула 2006., § 139; видети такође Саветодавна комисија за људска права (ХРАП), *Здравковић*, бр. 46/08, одлука од 17. априла 2009., § 41).
18. Комисија сматра да жалилац може да се позове на кршење члана 3 ЕКЉП чак и ако не постоји изричита референца на конкретне поступке надлежних органа ангажованих у истрази јер и пасивност надлежних органа и недостатак информација

пружених жалиоцу могу да указују на нечовечно поступање надлежних органа према жалиоцу (видети случај *Младеновић*, предмет ХРАП бр. 99/09, одлука од 11. августа 2011., § 22).

19. Међутим, у случајевима када је нестала особа касније пронађена мртва, применљивост члана 3 ЕКЉП је у принципу ограничена на одређени период током кога је члан породице подносио неизвесност, патњу и тугу које су карактеристичне за феномен нестанака (видети нпр. ЕСЉП, *Лулујев и остали против Русије*, бр. 69480/01, пресуда од 9. новембра 2006, §§ 114-115, *ЕКЉП*, 2006-ХИИ; видети и ЕСЉП, *Гонгадзе против Украјине*, бр. 34056/02, пресуда од 8. новембра 2005, § 185, *ЕКЉП*, 2005-ХИ).
20. У том смислу поставља се питање да ли је жалба уложена на време. Члан 3.1 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12, наводи да Комисија „сме само да се бави стварима ... у року од шест месеци од дана доношења коначне одлуке“. По правилу, период од шест месеци почиње од дана доношења коначне одлуке у процесу исцрпљености расположивих правних лекова. Међутим, тамо где је из исхода јасно да није доступан никакав правни лек жалиоцу, период почиње од датума поступака или мера које су предмет жалбе, или од датума сазнања о том поступку или његовом ефекту или претпоставци за жалиоца (ЕСЉП (Велико веће), *Варнава и остали против Турске*, бр. 16064/90 и остали, пресуда од 18. септембра 2009., § 157). Тамо где се жалба односи на континуирану ситуацију, која је дошла до завршетка, период ограничења од шест месеци почиње да тече од датума када је та ситуација завршена.
21. Комисија напомиње да су посмртни остаци г. Рачића враћени жалиоцу 25. јула 2007. године. То се догодило у тренутку када је престао период важења током кога се питање могло покренути према члану 3 ЕКЉП. У циљу члана 3.1. Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, период ограничења од шест месеци је почео да тече од тог датума.
22. Жалба је уложена пред Комисијом 8. априла 2009. године, односно након истека периода од шест месеци који је изнад назначен.
23. Према томе, Комисија мора да закључи да овај део жалбе спада ван временског ограничења у смислу члана 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- ПРОГЛАШАВА ЖАЛБУ ПРИХВАТЉИВОМ У ДЕЛУ КОЈИ СЕ ТИЧЕ ПРАВА НА ЖИВОТ;

- ПРОГЛАШАВА ОСТАТАК ЖАЛБЕ НЕПРИХВАТЉИВИМ.

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући